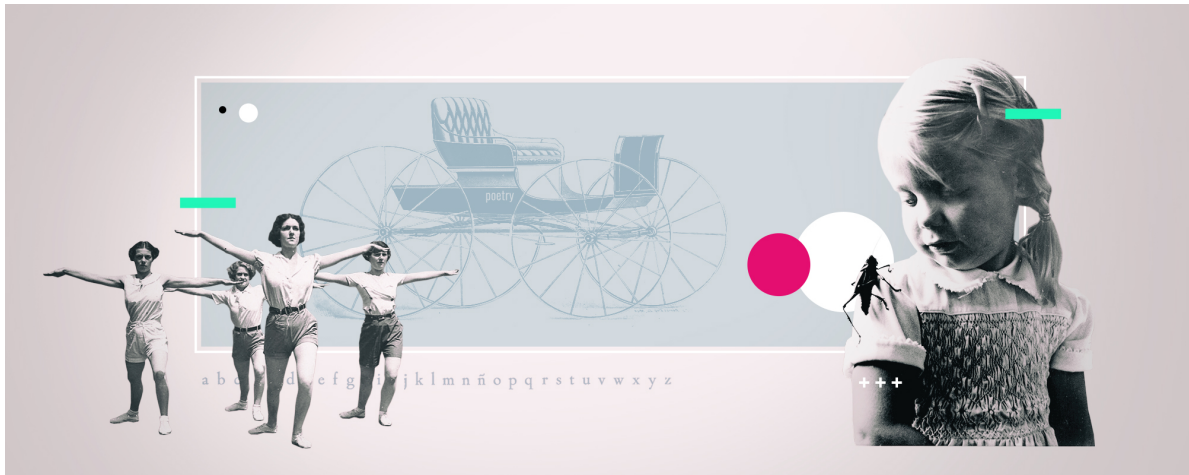

ANTOLOGIA POÈTICA FEMINISTA

Leire Bilbao: la meva revolució duu el meu nom

Leire Bilbao

A continuació reproduïm la selecció de poemes de Leire Bilbao en la seva versió original en euskera. A sota de cada poema, s'adjunta la traducció al castellà o al català.

BURUA KENTZEN

Badira

emakume azalak

ezkata usaina baino itsaskorragoak

Badira

barrua nola hustu jakiteke

urdailera zuzenean doazen esku emeak

Badira

amantalean batzen diren odolak

Badira

senarraren begirada duten arrainak

Badira

arnasestuz erauzten diren zakatzak

Badira

olatuen dardara duten gorputzak

Badira

maitale desleialarekin bezala

itsasoarekin oheratzen direnak

Badira

arrainei beraiena bailitz burua kentzen dieten
emakumeak.

(Ezkatak, 2006)

Arrancando cabezas

Hay
pieles de mujer
más penetrantes que el olor a escamas.
Hay
manos de mujer que abren estómagos
sin saber cómo vaciar sus entrañas.
Hay,
sangre que se acumula en delantales.
Hay
peces que tienen mirada de marido.
Hay
branquias que se arrancan a jadeos.
Hay
cuerpos con temblor de olas.
Hay
quienes se acuestan con la mar
como si lo hicieran con un amante infiel.
Hay
mujeres que arrancan la cabeza del pescado
como si fuera la propia.

(Entre escamas, 2018)

EGONARRIA

Ez eskatu ispiluak bezain leiala izan nadin
ezin bazara ikusi zure aurrean,
ezin badidazu barrura so egin
zabalik etsi den leiho batetik bezala.

Ez naiz sugelandarea arrakala artean,
nagoen lekuan irauten erakutsi didate.

Egonarriz eramaten ditut egunak,
aitak emandako etxeari eutsiz
etsi naiz oharkabeen.

Ez dakit bestearen minaz nireaz ez bada.
Ikusten dudan bezala diotsut,
ez eskatu ispiluak bezain leiala izan nadin,
ez naiz mugituko

hatsak agintzen didan heinean.

Nagoen lekuan irauten erakutsi didate.

(*Ezkatak*, 2006)

Resignació

No em demanis que sigui
lleial com els miralls,
si no pots mirar davant teu,
si no pots mirar dintre teu
com una finestra resignada a obrir-se.

No sóc una sargantana entre esquerdes,
m'han ensenyat a quedar-me al meu lloc.

Porto els dies amb paciència,
m'he resignat, sense adonar-me'n, a viure
l·ligada a la casa del pare.

Jo no conec l'olor dels altres,
sinó la meua.
T'ho dic tal com ho veig,
no em demanis que sigui
lleial com els miralls,
jo no em mouré
si el meu alè no m'ho demana.

M'han ensenyat a quedar-me al meu lloc.

Traducció: Laia Noguera i Clofent

Odoletan I

«Odoletan nago» zikindu dut atzamarrekin ispiluan.
Odoletan nago baina ez naiz emeago sentitzen.
Kalez beterik daude usainak,
kea ari du harripetik.
Sutu egin dira teilatuak,
masail gorritu bat da zerua albotik pasatzean,
orratzetatik tantaka ari dira segundo odolkarak,
lotsaturik erori dira hostoak ukitu orduko.
Odoletan dago oinez naraman lurra ere,
sortu zuen sabeletik isuriz doa
barrunbeek onartu nahi ez didaten jariora.

Eta ez dakit zergatik ukatu behar dudan
naizena: emakume bat odoletan.

Mujer que sangra I

Sangro, mancho el espejo con mis dedos.
Sangro, pero no me siento más hembra.
Se pueblan de calles los olores,
humea bajo las piedras.
Arden los tejados,
el cielo es una mejilla encarnada al pasar a su lado.
Las agujas gotean segundos sanguinolentos
las hojas caen, púdicas, al ser tocadas.
Sangra la tierra sobre la que camino
el fluido que no cabe ya en mis entrañas
se derrama desde el vientre donde fue creado.
Y no sé por qué debería negar
lo que soy.

Odoletan II

Odolez zikindu ditut atzamar puntak
eta ahora eraman zalantzati.
Nire gorputzak nahi ez duen odol honek
ez du zapore mikatzik.
Min egiten didate titiburuek
ezpain eske baleude bezala.
Ez ditut zureak gura,
ez ditut inorenak gura,
niretzat ondo gordeak dauzkat.

Taupadaka daukat barrua, erantzun eske,
eta esku bat pausatu dut bularrean.
Galdetu didazu zergatik batzuetan zuri baino
hobeto ulertzen diodan lehoi eme bati.
Orain badakizu bularrak taupadaka ditudanean
zergatik ez dizkizudan uzten ukitzeko,
zergatik gordetzen ditudan neuretzako.

Mujer que sangra II

Mancho de sangre las puntas de mis dedos
y los llevo a la boca.
Esta sangre que mi cuerpo no desea

no sabe amarga.
Me duelen los pechos
como si pidieran labios.
No quiero los tuyos
de nadie los quiero
los guardo solo para mí.
Late mi cuerpo pidiendo respuestas
y poso una mano sobre el torso.
Me preguntas por qué a veces entiendo
mejor a una leona que a ti,
por qué no te dejo tocar mis pechos
cuando laten.

EZ DUT NAHI

Ez dut lurperatuko nauen aberririk nahi,
izan nahi genuena ahora ekarriko didanik.

Ez dut nekatuko nauen maitasunik nahi,
lepora igoko zaidanik mendeku hartzeko ez bada.

Ez dut babestuko nauen amarik nahi,
alboan izango ez badut denbora badoanean.

Ez aberri, ez maitasun, ez amarik
ez badut, nora itzuliko naiz?

(Ezkatak, 2006)

NO QUIERO

No quiero una patria que me entierre
que me traiga a la boca aquello que queríamos ser.

No quiero un amor que me fatigue
que se me suba al cuello sólo por venganza.

No quiero una madre que me proteja
si no la tengo al lado cuando el tiempo se vaya.

Sin patria, ni amor, ni madre
¿a dónde podré volver?

BONUS TRACK

Ez naiz ama hiltzera etorri

arrastoei segika atera naiz.
Ez dut topatu espero nuen piztia
arma homizida.
Lurrean zurbil
pultsua hartu diot
no, no, no, no, no
ez naiz ni izan.

Ez naiz ama hiltzera etorri

bere bila atera naiz.
Aiztoa zorrotz
alga eta ezkatez estalita
denbora darama hotz.
Inork ez du gorpua altxatu nahi?

Ez naiz ama hiltzera etorri

ez dut azala trukatu
delitu tipifikatuen beldur naiz.
Desioak arriskatu ditut
kristalak jan
espero ez nuen piztia topatu.

Ez naiz ama hiltzera etorri

bidea desegin dut.
Leihotik bere hilotza begietsi
etxeko ate guztiak itxi
hilda dagoela oihukatu
baina ez naiz ni izan.

No vine a matar a mi madre,

solo seguí las huellas.
No he encontrado el arma homicida
ni la bestia que la esperaba.
Ella yace pálida en el suelo.
Le he buscado el pulso
en su cuello transparente.
No, no, no he sido yo.

No vine a matar a mi madre,

Más bien, salí en su búsqueda.
Con el cuchillo afilado,
cubierta de algas y escamas.
Lleva largo tiempo fría.
¿Nadie va a levantar este cadáver?

No vine a matar a mi madre,

ni he mudado de piel.
Temo los delitos tipificados.
He arriesgado mis deseos
masticando piedras y cristales
y al final me he topado con la bestia que no esperaba.

No vine a matar a mi madre,
hace tiempo que desandé el camino.

Contemplo su cadáver desde mi ventana
atranco todas las puertas de casa.
Grito: ya estaba muerta.
No, no, no he sido yo.

Autozentsura

Emakume idazle baten lehen eginbearra etxeko aingerua hiltzea da.

Virginia Woolf

Nire gela propioa izan nahi dut, Woolf
otso izan nahi dut, Woolf.
Nekeza da neska otzana izatea,
letaginak eta azazkalak limatzen ditut goizero
behatzoskolak gorritz pintatzen.
Ez dut ulu gehiago irentsi nahi, Woolf
balkoietatik sartu nahi dut gauetan
eta nirea ez den odolez ase,
eskuaren ganbilaz muturrak garbitu
ilean belar zatiak izan.
Aspertu naiz nire larrua jotzeaz, Woolf
listu eta izerdi berberaz
esku ahurrak estutzen ditut
baina ezin dut aingerurik hil, Woolf
ezin ez denik hil.

Behin ibaian itotzeko zorian utzi nuen otsokumeari
ahoz aho arnasa eman nahi diot, Woolf
beranduegi izan baino lehen.

Autocensura

El primer deber de una mujer escritora es matar el ángel del hogar.

Virginia Woolf

Yo también deseo mi propia habitación, Woolf,
deseo volverme loba, Woolf,
resulta tan difícil ser una buena chica,
no hay día que no me lime las uñas, los incisivos,

que no me pinte de rojo las garras.
No quiero ahogar más aullidos, Woolf,
deseo colarme por las ventanas
saciar-me de sangre ajena,
limpiarme la boca con el dorso de la mano,
dejar de encontrarme briznas perdidas entre el cabello.
Estoy cansada de acariciarme, Woolf,
cansada del mismo sudor y la misma saliva.
Me oprimo las palmas de las manos,
pero me resulta tan difícil matar ángeles, Woolf,
es imposible acabar con lo no se es.

Sólo deseo practicarle el boca a boca
al lobezno que un buen día abandoné en el río
a punto de ahogarse -en aquel río, Woolf-
antes de que sea demasiado tarde.

NI EZ NAIZ LILI BRIK

Ni ez naiz Lili Brik
ez diot Stalini gutunik idatziko
Maiakovskiren poesia goratzen.
Ni ez naiz Anna Akhmatova
ez ditut poemak erreko semea kartzelatik ateratzearren.
Ez naiz Simone de Beauvoir
bainugelako ispiluan bere gorputz biluzia argazkiratzen.
Ez naiz Rosario Castellanos
indigenen ahotsa goratzen.
Ez naiz Irene Nemirovski
Auschwitz 1942an.
Ez naiz...

Ez naiz Frida Kahloren bizkarrezurra.
Ez naiz Francesca Woodmanen argazki hautsia.
Ez naiz Louise Bourgeois-en armiarma.
Ez dakit Marguerite Duras bezala *suntsitu* esaten.

Nire iraultzak nire izena darama
XXI. mendeko gaitzak kutsatuta idazten dut
haxe da
neure buruaren kontra dudan
erresistentzia ekintza bakarra.

YO NO SOY LILI BRIK

Yo no soy Lili Brik
no le escribo cartas a Stalin
elogiando los poemas de Maiakovski.
No soy Anna Ajmátova
no quemo mis poemas para salvar a mi hijo de la cárcel.
No soy Simone de Beauvoir
retratando su desnudo en el espejo del baño.
No soy Rosario Castellanos
alzando la voz de los indígenas.
No soy Irène Némirovsky
en Auschwitz en 1942.
No lo soy...

No soy la columna de Frida Kalho.
No soy un retrato quebrado de Francesca Woodman.
No soy la araña de Louise Bourgeois.
No sé decir détruire como lo hacía Marguerite Duras.

Mi revolución lleva mi nombre
escribo contagiada por el mal del siglo XXI.
Este es
el único acto de resistencia
que tengo contra mí misma.

Leire Bilbao

Leire Bilbao és poeta i escriptora. Nascuda a Ondarroa l'any 1978, ha publicat les obres *Ezkatak* (Susa, 2006), *Scanner* (Susa, 2011) i *Entre escamas* (Marisma, 2018). Alguns dels seus poemes s'han traduït a més d'una dotzena d'idiomes i han estat recollits en antologies com *Forked Tongues*, *El poder del cuerpo*, *Traslúcidas*, *Las aguas tranquilas* o *Sombras diversas*. Els poemes de Bilbao també han sigut musicats per diversos artistes bascos. L'any 2017 li van concedir el Premi Euskadi pel llibre de poesia infantil *Xomorropoemak* (Bichopoemas/Bitxopoemes, Kalandraka, 2019) publicat en castellà, gallec i català.